

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Факультет соціології і права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету соціології і права
(протокол № 9 від «28» квітня 2022 р.)

ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
здобувачів вищої освіти
освітнього ступеня «бакалавр»
за освітньо-професійною програмою «Право»
спеціальності 081 «Право»

Розроблено та рекомендовано:
Кафедрою інформаційного, господарського
та адміністративного права
Протокол № 8 від «09» лютого 2022 р.

В.о. завідувача кафедри
_____ Світлана БЕВЗ

Розроблено та рекомендовано:
Кафедрою інтелектуальної власності та
приватного права
Протокол № 7 від «11» січня 2022 р.

Завідувач кафедри
_____ Дарія МАРІЦ

Преамбула

Програма комплексного атестаційного екзамену складена для проведення атестації студентів (здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр») з метою встановлення відповідності здобутих ними компетентностей та результатів навчання за освітньо-професійною програмою «Право» вимогам стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право, зокрема:

Компетентностей:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність розуміти ретроспективи формування правових та державних інститутів.

Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

Здатність розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

Програмних результатів навчання:

Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

Для перевірки вищезазначених результатів до програми комплексного атестаційного екзамену включено питання з таких навчальних дисциплін: «Конституційне право», «Адміністративне право», «Цивільне право», «Кримінальне право», «Адміністративне процесуальне право», «Цивільне процесуальне право», «Кримінальне процесуальне право».

Розробники програми:

БЕВЗ Світлана Іванівна, д.ю.н., доцент, в.о. завідувача кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права

МАРІЦ Дарія Олександрівна, д.ю.н., доцент, завідувач кафедри інтелектуальної власності та приватного права

ПОПОВ Костянтин Леонідович, к.ю.н., доцент кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права

КУХАРЧУК Анастасія Миколаївна, доктор філософії в галузі права, старший викладач кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права

ПРЯМІЦІН В'ячеслав Юрійович, к.ю.н., старший викладач кафедри інтелектуальної власності та приватного права

Порядок проведення атестаційного екзамену

Програма комплексного атестаційного екзамену для студентів бакалаврського РВО за спеціальністю 081 «Право» визначає зміст завдань атестаційного екзамену.

Складання комплексного атестаційного екзамену проводиться на засіданні ЕК за участю не менше половини її складу за обов'язкової присутності голови комісії. Тривалість письмового атестаційного екзамену для одного студента не повинна перевищувати 3-х годин.

При проведенні екзамену голова ЕК має бути обов'язково присутнім при виконанні студентами екзаменаційної роботи. Голова ЕК обов'язково має перевірити екзаменаційні роботи, які оцінені на «відмінно» («А»), а також вибірково декілька інших робіт студентів.

Атестаційний екзамен проходить у формі тестування на платформі «Moodle Sikorsky».

Перед початком проходження тестування студенти приєднуються на zoom-конференцію, вмикають камеру для проходження ідентифікації. Ідентифікація відбуватиметься шляхом оголошення студентом власного ПІБ та демонстрації документа, що підтверджує особу. У разі не проходження ідентифікації, вважатиметься, що студент «не з'явився» на випускні атестацію.

Після завершення ідентифікації студенти розпочинають виконання тестових завдань на платформі «Moodle Sikorsky», НЕ вимикаючи камери. Назва дистанційного курсу: **«Атестаційний екзамен для студентів бакалаврського РВО 081 Право».**

У змісті курсу «Атестаційний екзамен для студентів бакалаврського РВО 081 Право» відображається тестовий збірник. Він буде доступним з часу початку екзамену і до завершення встановленого для екзамену часу.

Тест складається зі 100 питань. Час для проходження тесту буде оголошено ЕК, він почне відліковуватися після входження студента до курсу «Атестаційний екзамен для студентів бакалаврського РВО 081 Право».

Кожне тестове питання з'являється на окремій сторінці, **переходити до наступного питання можна лише після відповіді на поточне питання. Повернутись до попереднього питання буде неможливо.**

Кожне тестове питання передбачає лише одну правильну відповідь. Надається лише одна (перша) спроба. Після спливу передбаченого на проходження екзамену часу завдання автоматично закривається і здійснити подальші зміни у ньому буде неможливо.

Під час екзамену студентам не дозволяється користуватися будь-якими засобами зв'язку, електронними пристроями, довідковими матеріалами, літературою, паперами.

Результати тестування студент зможе побачити одразу після завершення тестування.

Якщо студент не погоджуватиметься з результатами тестування, він має можливість звернутись у письмовому порядку до ЕК.

Після тестування, у випадку необхідності, у ZOOM відео-конференції (із здійсненням її запису) може проводитись співбесіда членів ЕК зі студентом, номер білету буде визначатись за допомогою генератора чисел <https://generator-online.com/numbers/> або іншого генератора, що буде демонструватись на екрані комісії й після генерації числа на екран буде виведено відповідний білет. Білет містить сім питань з тем, визначених програмою атестаційного екзамену. До початку співбесіди, студент за допомогою відеозв'язку повинен продемонструвати ЕК свою залікову книжку або інший документ, який дозволить комісії ідентифікувати студента. Якщо це не буде зроблено, то комісія виставить оцінку за результатами тестування. Після проведення співбесіди ЕК оголосить результати атестаційного екзамену.

Перелік тем, що виносяться на атестаційний екзамен

Конституційне право

1. Загальна характеристика галузі конституційного права.

Поняття і предмет галузі конституційного права. Місце і роль конституційного права в системі національного права України. Конституційно-правові норми та їх специфіка. Підстави класифікації конституційно-правових норм. Поняття і специфіка конституційно-правових відносин. Суб'єкти конституційно-правових відносин. Поняття і система джерел конституційного права України. Відповідальність в конституційному праві. Предмет і система науки конституційного права. Джерела науки конституційного права.

2. Основні положення про Конституції.

Поняття і предмет Конституції. Види Конституцій. Основні положення теорії Конституції. Юридичні властивості Конституції. Охорона Конституції. Історія конституційного розвитку України. Основні етапи новітньої конституційної реформи в Україні. Загальна характеристика Конституції України 1996 року. Концепція нової Конституції України. Конституційний процес в незалежній Україні.

3. Конституційно-правові відносини.

Поняття конституційно-правових відносин. Суб'єкти та об'єкти конституційно-правових відносин. Юридичні факти. Поняття, природа та риси конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина. Економічні і культурні права і свободи. Особисті права і свободи. Політичні права і свободи. Конституційні гарантії захисту та практичного здійснення прав та свобод людини і громадянина. Конституційні обов'язки людини і громадянина.

4. Основи конституційного ладу та його співвідношення з державним ладом.

Поняття конституційного ладу. Закріплення загальних засад конституційного ладу в Конституції України. Засади конституційного ладу як загальний конституційно-правовий інститут. Гуманістичні і демократичні засади конституційного ладу України. Народний суверенітет і його співвідношення з національним і державним суверенітетом. Конституційне закріплення принципу народного суверенітету та форми здійснення народовладдя. Форма правління та форма державного устрою України згідно з Конституцією 1996 року. Україна — суверенна і незалежна держава. Україна — демократична, правова, соціальна держава. Конституція 1996 року про основні функції і обов'язки Української держави. Політичні, економічні і соціальні засади конституційного ладу України. Захист конституційного ладу України.

5. Основи правового статусу людини і громадянина як загальний конституційно-правовий інститут.

Основні принципи правового статусу людини і громадянина та їх конституційне закріплення. Поняття правового статусу іноземців та осіб без громадянства. Правове регулювання перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні. Правовий стан біженців в Україні. Конституційний статус особи. Поняття громадянства і належність до громадянства України. Принципи громадянства України. Визнання, набуття та припинення громадянства України. Правове становище іноземців та осіб без громадянства. Правовий статус біженців. Законодавче регулювання питань громадянства України. Повноваження органів, організацій і посадових осіб з питань громадянства України. Виконання рішень, прийнятих у питаннях громадянства України.

6. Поняття форм безпосередньої демократії в Україні. Вибори в Україні.

Референдуми в Україні. Поняття виборів та їх соціальна функція. Види виборів. Виборче право і виборча система. Особливість виборчої системи України, Конституційні принципи виборчого права України. Виборчий процес в Україні: поняття і стадії,

законодавче регулювання стадій виборчого процесу. Поняття і соціальна функція референдуму. Види референдумів. Предмет референдуму. Призначення та проведення референдумів. Відповідальність за порушення виборчих прав громадян. Організація і проведення всеукраїнського референдуму. Правові наслідки всеукраїнського референдуму. Принцип вільних виборів та можливість його обмеження.

7. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.

Чисельний склад та структура Верховної Ради України. Строки повноважень Верховної Ради України. Дострокове припинення повноважень Верховної Ради України. Компетенція Верховної Ради України. Акти Верховної Ради України. Статус народного депутата України. Сесія Верховної Ради України. Розгляд питань на пленарних засіданнях Верховної Ради України. Комітети і комісії Верховної Ради України: склад, порядок формування, функції та повноваження. Посадові особи Верховної Ради України. Поняття та стадії законодавчого процесу. Особливості проходження конституційних законів. Прийняття законопроекту. Введення в дію законів та інших актів Верховної Ради України. Спеціальні парламентські процедури. Депутатські групи і фракції у Верховній Раді України. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: функції та повноваження.

8. Основні риси інституту президента.

Історія виникнення і становлення інституту президента в Україні. Порядок виборів Президента України. Функції і повноваження Президента України. Дострокове припинення повноважень Президента України. Місце і роль Президента України в механізмі державної влади. Порядок обрання Президента України. Компетенція Президента України. Конституція України про підстави і порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Акти Президента України. Конституційно-правові основи взаємовідносин Президента України з Верховною Радою України. Президент України як гарант державного суверенітету та територіальної цілісності України. Апарат Президента України, його політико-правова роль. Консультативні, дорадчі та інші органи і служби при Президентові України.

9. Поняття та функції органів виконавчої влади в Україні.

Система органів виконавчої влади в Україні. Порядок утворення, склад та припинення діяльності Кабінету Міністрів України. Функції та повноваження Кабінету Міністрів України. Прем'єр Міністр України. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади в Україні. Конституційний статус Кабінету Міністрів України. Акти Кабінету Міністрів України. Система органів виконавчої влади. Центральні органи виконавчої влади. Місцеві державні адміністрації. Урядовий апарат. Завдання та функції Секретаріату Кабінету Міністрів України. Конституційні засади публічної служби. Гарантії незалежності, вимоги компетентності та несумісність службовців.

10. Юрисдикція судів.

Конституційні принципи правосуддя. Система судоустрою України. Конституційний статус Верховного Суду. Статус судді за Конституцією України. Призначення на посаду судді. Присяга судді. Основні засади судочинства. Судове рішення та конституційні засади його виконання. Конституційні засади фінансування судів. Винагорода судді. Вища рада правосуддя. Конституційний статус вищих спеціалізованих судів. Звернення до Європейського суду з прав людини та захист конституційних прав і свобод. Конституційний Суд України як орган конституційної юрисдикції. Порядок формування і склад Конституційного Суду України. Конституційні вимоги до судді Конституційного Суду України. Набуття та припинення повноважень судді Конституційного Суду України. Повноваження (юрисдикція) Конституційного Суду України. Інститут конституційної скарги. Основні стадії конституційного провадження.

11. Адвокатська діяльність в Україні.

Принципи і гарантії адвокатської діяльності. Види адвокатської діяльності. Права адвоката при здійсненні адвокатської діяльності. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури. Організаційні форми адвокатської діяльності. Адвокатське самоврядування.

12. Відповідальність за порушення конституційного законодавства.

Поняття конституційно-правової відповідальності. Адміністративна відповідальність за порушення конституційного законодавства. Кримінальна відповідальність за порушення конституційного законодавства.

13. Адміністративно-територіальний устрій України.

Поняття і конституційні засади територіального устрою України. Територіальна автономія. Система адміністративно-територіального устрою України. Адміністративно-територіальні одиниці в Україні. Поняття і конституційні засади територіального устрою України. Проблематика адміністративно-територіального поділу України. Принцип поєднання централізації та децентралізації. Порядок вирішення питань, пов'язаних із територіальним устроєм України. Адміністративно-територіальна реформа в Україні. Територіальна автономія. Автономна Республіка Крим. Проблематика автономій. Конституційно-правовий статус кордонів України.

14. Місцеве самоврядування в Україні.

Поняття місцевого самоврядування. Система місцевого самоврядування. Функції місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування. Поняття та ознаки місцевого самоврядування. Історія становлення місцевого самоврядування в Україні. Територіальна, матеріальна і фінансова основи місцевого самоврядування. Сфера компетенції місцевого самоврядування. Акти місцевого самоврядування. Форми безпосередньої участі громадян у вирішенні питань місцевого значення. Європейська хартія про місцеве самоврядування. Форми безпосереднього здійснення муніципальної влади територіальною громадою. Місце рад як представницьких органів муніципальної влади в системі місцевого самоврядування. Особливості статусу районних та обласних рад як органів місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст. Управління і відділи місцевих рад. Роль керівництва місцевих рад в організації їхньої діяльності. Власні і делеговані повноваження. Добровільне об'єднання територіальних громад.

Адміністративне право

1. Адміністративне право як галузь права.

Поняття адміністративного права. Предмет і метод адміністративного права. Система адміністративного права. Відмежування адміністративного права від інших галузей права.

2. Принципи в адміністративному праві.

Поняття та значення принципів адміністративного права. Принцип верховенства права в адміністративному праві. Принципи належного врядування.

Принцип забезпечення участі в ухваленні рішень і належного реагування. Принцип відкритості й прозорості. Принцип добросовісності й етичної поведінки. Принципи ефективності, компетентності й спроможності. Принцип інноваційності та відкритості до змін. Принцип сталості та довгострокової орієнтованості. Принципи поваги до прав людини та культурної різноманітності. Принципи забезпечення соціальної згуртованості й підзвітності.

3. Джерела адміністративного права.

Поняття та види джерел адміністративного права. Законодавчі акти (нормативно-правові акти) як джерела адміністративного права. Закони як джерела адміністративного права. Конституція України як основа побудови системи джерел адміністративного права. Підзаконні нормативні акти (нормативно-правові) як джерела адміністративного права. Міжнародні договори як джерела адміністративного права. Юридичні акти Європейського Союзу як джерела адміністративного права в контексті правотворчої діяльності. «М'яке право» у системі джерел адміністративного права. Рішення судових органів у системі джерел адміністративного права. Практика Європейського суду з прав людини як джерело

адміністративного права. Рішення Конституційного Суду України в системі джерел адміністративного права. Рішення Верховного Суду в системі джерел адміністративного права. Постанови Великої Палати Верховного Суду в системі джерел адміністративного права. Неформалізовані квазіджерела адміністративного права. Юридична сила формалізованих джерел адміністративного права.

4. Суб'єкти адміністративного права.

Поняття та види суб'єктів адміністративного права та суб'єктів публічного адміністрування.

Система і структура органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів – центральний орган виконавчої влади загальної компетенції. Центральні органи виконавчої влади. Міністерства. Інші центральні органи виконавчої влади. Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом. Роль Президента України в системі виконавчої влади.

Місцеві органи виконавчої влади. Розмежування компетенції органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування – носії делегованих повноважень.

Порядок утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади. Правовий статус військово-цивільних адміністрацій.

Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань та інших неурядових організацій. Законодавча основа організації та діяльності громадських об'єднань та інших неурядових організацій. Адміністративна правосуб'єктність громадських об'єднань та інших неурядових організацій. Громадські організації та громадські спілки як суб'єкти адміністративного права. Участь неурядових організацій у формуванні публічної політики та ухваленні рішень.

Зміст поняття «приватна особа» в адміністративному праві; види приватних осіб. Адміністративна правосуб'єктність приватної особи (адміністративна правоздатність, дієздатність та деліктоздатність). Адміністративно-правовий статус фізичної особи. Порівняння адміністративно-правового статусу громадянина, іноземця, особи без громадянства Адміністративно-правовий статус фізичної особи-підприємця. Загальна характеристика адміністративно-правового статусу підприємств, установ, організацій.

Розуміння та загальна характеристика окремих суб'єктивних публічних прав приватної особи (право на участь в ухваленні рішень, право на звернення, право на доступ до публічної інформації).

5. Інструменти публічного адміністрування.

Поняття та види інструментів публічного адміністрування. Вибір інструмента публічного адміністрування. Адміністративний розсуд у публічному адмініструванні. Умови застосування адміністративного розсуду.

Поняття, види та значення нормативно-правових актів як інструментів публічного адміністрування та вимоги до них. Види нормативно-правових актів органів виконавчої влади.

Юридичні передумови нормативно-правових актів. Формальні та матеріальні вимоги до нормативно-правових актів. Порядок підготовки та ухвалення нормативно-правового акта. Державна реєстрація нормативного акта. Процедура оприлюднення нормативно-правового акта. Зміст та значення антикорупційної експертизи. Визнання нормативного акта протиправним.

Поняття, ознаки та юридичне значення адміністративних актів. Відмежування адміністративного акта від інших актів. Формальні та матеріальні вимоги до адміністративного акта. Види адміністративних актів. Процедура видання, набуття та припинення чинності адміністративного акта. Умови чинності адміністративного акта.

Поняття, юридичне значення та ознаки адміністративного договору. Види адміністративних договорів. Укладання, чинність та визнання адміністративних договорів нікчемними. Розмежування адміністративних договорів та приватноправових договорів.

6. Адміністративно-правові режими.

Поняття і види адміністративно-правових режимів. Надзвичайні (тимчасові) адміністративно-правові режими. Постійні адміністративно-правові режими.

Поняття правового режиму воєнного стану. Законодавче врегулювання та порядок встановлення правового режиму воєнного стану. Заходи, що застосовуються на період воєнного стану. Військові адміністрації. Запровадження трудової повинності для працездатних осіб. Примусове відчуження майна, що перебуває у приватній або комунальній власності, вилучення майна державних підприємств, державних господарських об'єднань для потреб держави.

Поняття правового режиму надзвичайного стану. Нормативно-правові засади забезпечення діяльності органів виконавчої влади України в особливих умовах. Умови введення і припинення надзвичайного стану. Заходи, що вводяться на період надзвичайного стану.

7. Адміністративні процедури.

Поняття та ознаки адміністративної процедури. Види адміністративних процедур. Реєстраційні процедури. Дозвільні процедури. Інспекційні процедури. Процедури щодо притягнення до адміністративної відповідальності. Процедури за заявою особи.

Принципи адміністративної процедури. Загальні принципи адміністративної процедури. Зміст спеціальних принципів адміністративної процедури.

Учасники адміністративної процедури. Адміністративний орган. Адресат (зокрема заявник). Заінтересовані особи. Представництво в адміністративній процедурі.

Стадії адміністративної процедури. Ініціювання та початок провадження. Підготовка справи до розгляду. Розгляд і вирішення справи. Оформлення адміністративного акта, його доведення до відома адресатів і заінтересованих осіб. Перегляд адміністративного акта.

8. Адміністративні послуги.

Визначення поняття адміністративної послуги та відмежування від інших суміжних понять. Поняття центрів надання адміністративних послуг. Особливості надання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг.

Поняття та основні стадії проваджень з надання адміністративних послуг. Зміст та призначення технологічної та інформаційної карток адміністративної послуги. Плата за надання адміністративних послуг (адміністративний збір). Вимоги до якості надання адміністративних послуг

9. Адміністративне деліктне право.

Поняття та ознаки адміністративного правопорушення (проступку). Відмежування адміністративного проступку від кримінального правопорушення. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Принципи адміністративної відповідальності. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності. Поняття юридичного складу правопорушення. Особливості юридичного складу адміністративного правопорушення, зафіксованого в автоматичному режимі.

Поняття адміністративного стягнення. Система й види адміністративних стягнень. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних проступків. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.

Звичайне провадження про адміністративне правопорушення. Спрощене провадження про адміністративне правопорушення. Складання протоколу в справі про адміністративне правопорушення. Органи та посадові особи, уповноважені складати протокол. Випадки, коли протокол у справі про адміністративні правопорушення не складається.

Органи та посадові особи, уповноважені розглядати справу про адміністративні правопорушення. Основні етапи розгляду справи про адміністративні правопорушення (підготовка справи, аналіз зібраних матеріалів, прийняття постанови, доведення постанови

до відома). Особливості провадження в справах про адміністративні правопорушення в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі. Оскарження й перегляд постанови в справі про адміністративні правопорушення. Порядок і строк оскарження постанови. Результати перегляду. Виконання постанови про накладення адміністративного стягнення.

10. Службове право

Поняття публічної, державної служби і державних службовців. Порядок вступу на державну службу. Проходження державної служби і служба кар'єра. Обов'язки державних службовців. Права державних службовців. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державного службовця. Матеріальне й соціальне забезпечення державного службовця. Припинення державної служби.

Поняття службовця в органі місцевого самоврядування. Посади в органах місцевого самоврядування та їх категорії. Обов'язки та права службовця в органі місцевого самоврядування. Вступ на службу в органі місцевого самоврядування. Проходження служби в органі місцевого самоврядування і служба кар'єра. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність службовця в органі місцевого самоврядування. Матеріальне й соціальне забезпечення службовця в органі місцевого самоврядування. Припинення служби в органі місцевого самоврядування.

Поняття корупції та корупційних діянь за законодавством України. Державні службовці та службовці місцевого самоврядування як суб'єкти корупційних правопорушень. Адміністративно-правові заходи протидії корупції.

Спеціальна перевірка щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища. Обмеження щодо одержання подарунків. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Обмеження спільної роботи близьких осіб. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Правила етичної поведінки публічних службовців. Фінансовий контроль щодо публічних службовців.

Цивільне право

1. Загальна частина

Поняття та предмет цивільного права. Принципи цивільного права. Система цивільного права.

Місце та роль цивільного права в системі галузей права України. Цивільний кодекс України.

Інші акти цивільного законодавства. Дія актів цивільного законодавства у часі, просторі та за колом осіб.

Поняття та ознаки цивільних правовідносин. Підстави виникнення цивільних правовідносин. Юридичні факти. Зміст цивільних правовідносин. Суб'єктивне право та юридичний обов'язок.

Суб'єкти та об'єкти цивільних правовідносин.

Правоздатність фізичної особи. Поняття та види дієздатності фізичної особи. Обмеження дієздатності фізичної особи. Визнання особи недієздатною. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою і оголошення її померлою. Опіка та піклування. Акти цивільного стану.

Поняття та ознаки юридичних осіб. Цивільна правосуб'єктність юридичної особи. Класифікація юридичних осіб. Види (форми) юридичних осіб приватного права. Виникнення та припинення діяльності юридичних осіб.

Поняття та класифікація об'єктів цивільних правовідносин. Речі як об'єкти

цивільних прав: поняття, види. Роботи та послуги як об'єкти цивільних прав. Результати інтелектуальної, творчої діяльності як об'єкти цивільних прав. Особисті немайнові блага як об'єкти цивільних прав. Інші об'єкти цивільних прав.

Поняття та види правочинів. Умови дійсності правочинів. Форма правочину. Тлумачення правочину. Недійсність правочину: поняття, види. Правові наслідки недійсності правочину.

Поняття та значення представництва. Підстави виникнення та види представництва.

Довіреність: поняття, види та форма.

Поняття, види строків та термінів в цивільному праві. Порядок обчислення строків.

Поняття та значення позовної давності. Види строків позовної давності.

Початок перебігу строку позовної давності. Зупинення перебігу строку позовної давності. Переривання строків позовної давності. Наслідки перебігу строку позовної давності.

Поняття, ознаки та функції цивільно-правової відповідальності. Підстава (умови) цивільно-правової відповідальності. Види цивільно-правової відповідальності. Форми цивільно-правової відповідальності.

Поняття цивільного права, цивільного інтересу, цивільного обов'язку. Здійснення цивільних прав. Межі здійснення цивільних прав. Виконання цивільних обов'язків. Загальні положення про захист цивільних прав та інтересів. Захист цивільних прав та інтересів судом. Захист цивільних прав та інтересів в адміністративному порядку. Захист цивільних прав та інтересів нотаріусом.

Самозахист цивільних прав та інтересів.

Поняття та види речових прав. Поняття власності і права власності. Зміст права власності.

Здійснення права власності. Загальні положення про набуття права власності. Первинні способи набуття права власності. Похідні (вторинні) способи набуття права власності. Момент виникнення права власності. Припинення права власності.

Види права власності за суб'єктом (форми власності). Види права власності залежно від кількості власників. Поняття та види права спільної власності; право спільної часткової власності; право спільної сумісної власності.

Загальна характеристика речових прав на чужі речі.

Загальна характеристика захисту права власності. Віндикаційний позов. Негаторний позов.

Інші цивільно-правові способи захисту права власності.

Поняття та види інтелектуальної власності. Право інтелектуальної власності. Суб'єкти, об'єкти та підстави виникнення права інтелектуальної власності. Зміст права інтелектуальної власності.

Здійснення права інтелектуальної власності. Авторське право. Суміжні права.

Патентне право. Захист права інтелектуальної власності.

Поняття зобов'язального права. Поняття, зміст та види зобов'язань. Елементи зобов'язань.

Підстави виникнення зобов'язань. Припинення зобов'язань. Виконання зобов'язань.

Поняття та система засобів забезпечення виконання зобов'язань.

Поняття та зміст договору. Класифікація договорів. Загальні положення щодо укладення, зміну та розірвання договорів.

2. Характеристика договору купівлі-продажу.

Предмет договору купівлі-продажу. Форма окремих видів договорів купівлі-продажу. Право продажу товару. Обов'язок продавця попередити покупця про права третіх осіб на товар. Обов'язки покупця і продавця у разі пред'явлення третьою особою позову про витребування товару. Відповідальність продавця у разі відчуження товару у покупця. Обов'язок продавця передати товар покупцеві. Строк виконання обов'язку передати товар. Момент виконання обов'язку продавця передати товар. Правові наслідки відмови продавця

передати товар. Правові наслідки невиконання продавцем обов'язку передати приналежності товару та документи, що стосуються товару. Обов'язок продавця зберігати проданий товар. Перехід ризику випадкового знищення або випадкового пошкодження товару. Кількість товару. Правові наслідки порушення умови договору щодо кількості товару. Асортимент товару. Правові наслідки порушення умови договору щодо асортименту товару. Якість товару. Підтвердження відповідності товару вимогам законодавства. Гарантії якості товару. Обчислення гарантійного строку. Строк придатності товару. Правові наслідки передання товару неналежної якості. Недоліки товару, за які відповідає продавець. Строки виявлення недоліків і пред'явлення вимоги у зв'язку з недоліками проданого товару. Позовна давність, що застосовується до вимог у зв'язку з недоліками проданого товару. Комплектність товару. Комплект товару. Правові наслідки передання некомплектного товару. Тара та упаковка за договором купівлі-продажу. Правові наслідки передання товару з порушенням вимоги про тару та (або) упаковку. Перевірка додержання продавцем умов договору купівлі-продажу. Повідомлення продавця про порушення умов договору купівлі-продажу. Обов'язок покупця прийняти товар. Зберігання товару, не прийнятого покупцем. Ціна товару. Оплата товару. Попередня оплата товару. Продаж товару в кредит. Особливості оплати товару з розстроченням платежу. Страхування товару. Збереження права власності за продавцем.

3. Поняття та юридична характеристика договору поставки.

Істотні умови договору поставки. Форма та зміст договору поставки. Договір контрактації сільськогосподарської продукції. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

4. Поняття та юридична характеристика договору дарування.

Предмет договору дарування. Форма договору дарування. Сторони у договорі дарування. Обов'язки дарувальника. Прийняття дарунка. Договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому. Одностороння відмова від договору дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому. Обов'язок обдаровуваного на користь третьої особи. Правові наслідки порушення обдаровуваним обов'язку на користь третьої особи. Розірвання договору дарування на вимогу дарувальника. Позовна давність, що застосовується до вимог про розірвання договору дарування. Пожертва. Права жертвувача.

5. Поняття та юридична характеристика договору ренти.

Форма договору ренти. Сторони у договорі ренти. Передання майна під виплату ренти. Забезпечення виплати ренти. Відповідальність за прострочення виплати ренти. Форма і розмір ренти. Строк виплати ренти. Право платника безстрокової ренти на відмову від договору ренти. Право одержувача безстрокової ренти на розірвання договору ренти. Розрахунки між сторонами у разі розірвання договору ренти. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження майна, переданого під виплату безстрокової ренти. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження майна, переданого на виплату ренти на певний строк.

6. Поняття та юридична характеристика договору довічного утримання (догляду).

Форма договору довічного утримання (догляду). Сторони в договорі довічного утримання (догляду). Особливості укладення договору довічного утримання (догляду) щодо майна, що є у спільній сумісній власності. Момент виникнення у набувача права власності на майно, передане за договором довічного утримання (догляду). Обов'язки набувача за договором довічного утримання (догляду). Обов'язок набувача забезпечити відчужувача житлом. Грошова оцінка матеріального забезпечення відчужувача. Заміна набувача за договором довічного утримання (догляду). Заміна майна, яке було передане набувачеві за договором довічного утримання (догляду). Забезпечення виконання договору довічного утримання (догляду). Припинення договору довічного утримання (догляду).

Правові наслідки розірвання договору довічного утримання (догляду). Правові наслідки смерті набувача. Правові наслідки припинення юридичної особи-набувача.

7. Поняття та юридична характеристика договору найму.

Предмет договору найму. Право передання майна у найм. Плата за користування майном. Строк договору найму. Правові наслідки продовження користування майном після закінчення строку договору найму. Передання майна наймачеві. Правові наслідки передання майна наймачеві. Якість речі, переданої у найм. Гарантія якості речі, переданої у найм. Права третіх осіб на річ, передану у найм. Правонаступництво у зміни власника речі, переданої у найм. Страхування речі, переданої у найм. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження речі. Користування річчю, переданою у найм. Піднайм. Право власності на плоди, продукцію, доходи, одержані від користування річчю, переданою у найм. Ремонт речі, переданої у найм. Переважні права наймача. Поліпшення наймачем речі, переданої у найм. Наслідки погіршення речі, переданої у найм. Відповідальність за шкоду, що завдана у зв'язку з користуванням річчю, переданою у найм. Припинення договору найму. Право наймодавця відмовитися від договору найму. Розірвання договору найму на вимогу наймодавця. Розірвання договору найму на вимогу наймача. Обов'язки наймача у разі припинення договору найму. Позовна давність, що застосовується до вимог, які впливають із договору найму.

8. Позичка. Договір позички.

Форма договору позички. Позичкодавець. Правові наслідки невиконання обов'язку передати річ у користування. Строк договору позички. Право позичкодавця на відчуження речі. Обов'язки користувача. Розірвання договору позички. Припинення договору позички. Правові наслідки неповернення речі після закінчення строку користування нею.

9. Загальні положення про підряд.

Побутовий підряд. Генеральний підрядник і субпідрядник. Виконання роботи з матеріалу підрядника та його засобами. Виконання роботи з матеріалу замовника. Обов'язок підрядника зберігати надане йому майно. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження матеріалу. Ціна роботи. Кошторис. Ощадливість підрядника. Строки виконання роботи. Обставини, про які підрядник зобов'язаний попередити замовника. Правові наслідки невиконання замовником вимог підрядника. Права замовника під час виконання роботи. Сприяння замовника. Невиконання замовником обов'язків за договором підряду. Права замовника у разі порушення підрядником договору підряду. Обов'язок замовника прийняти роботу, виконану підрядником. Порядок оплати роботи. Розрахунки між сторонами у разі випадкового знищення предмета договору підряду або неможливості закінчення роботи. Право підрядника на притримування. Якість роботи. Відповідальність підрядника за неналежну якість роботи. Гарантія якості роботи. Порядок обчислення гарантійного строку. Обов'язок підрядника передати інформацію замовникові. Конфіденційність одержаної сторонами інформації. Позовна давність, що застосовується до вимог щодо неналежної якості роботи. Початок перебігу позовної давності в окремих випадках.

10. Поняття та юридична характеристика договору про надання послуг.

Виконання договору про надання послуг. Плата за договором про надання послуг. Відшкодування виконавцеві фактичних витрат за договором про безоплатне надання послуг. Строк договору про надання послуг. Відповідальність виконання за порушення договору про надання послуг. Розірвання договору про надання послуг.

11. Загальні положення про перевезення.

Договір перевезення вантажу. Договір перевезення пасажирів та багажу. Права пасажирів. Договір чартеру (фрахтування). Перевезення у прямому змішаному сполученні. Довгостроковий договір. Перевезення транспортом загального користування. Провізна плата. Надання транспортних засобів і пред'явлення вантажу до перевезення. Завантаження та вивантаження вантажу. Строк доставки вантажу, пасажирів, багажу, пошти. Відповідальність за зобов'язаннями, що впливають із договору перевезення.

Відповідальність перевізника за ненадання транспортного засобу і відповідальність відправника за невикористання наданого транспортного засобу. Відповідальність перевізника за затримку відправлення пасажирів та порушення строку доставлення пасажирів до пункту призначення. Відповідальність перевізника за прострочення доставки вантажу. Відповідальність перевізника за втрату, нестачу, псування або пошкодження вантажу, багажу, пошти. Пред'явлення претензій і позовів, що випливають із договору перевезення. Позови щодо перевезення у закордонному сполученні. Страхування вантажів, пасажирів і багажу. Відповідальність перевізника за шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю пасажирів.

12. Поняття та юридична характеристика договору доручення.

Співвідношення представництва, доручення, довіреності. Істотні умови, форма, зміст договору доручення. Строк договору доручення. Право повіреного на плату. Зміст доручення. Виконання доручення. Особисте виконання договору доручення. Обов'язки повіреного. Обов'язки довірителя. Припинення договору доручення. Наслідки припинення договору доручення. Обов'язки спадкоємця повіреного та ліквідатора юридичної особи – повіреного.

13. Поняття, форми, види страхування. Поняття та юридична характеристика договору страхування. Форма договору страхування. Істотні умови договору страхування. Момент набрання чинності договором страхування. Обчислення страхового відшкодування. Взаємовідносини страховика та страхувальника з третіми особами, відповідальними за виникнення страхового випадку. Сторони у договорі страхування. Укладення договору страхування на користь третьої особи. Співстрахування. Договір перестрахування. Обов'язки страховика. Обов'язки страхувальника, Умови та порядок здійснення страхової виплати. Відмова від здійснення страхової виплати. Відповідальність страховика. Перехід до страховика прав страхувальника щодо особи, відповідальної за завдані збитки. Зміна страхувальника – фізичної особи і у договорі страхування. Наслідки припинення юридичної особи – страхувальника. Наслідки визнання страхувальника – фізичної особи недієздатною або обмеження її цивільної дієздатності. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування. Обов'язкове страхування.

14. Договір позики.

Форма договору позики. Процент за договором позики. Обов'язок позичальника повернути позику. Наслідки порушення договору позичальником. Оспорювання договору позики. Забезпечення виконання зобов'язання позичальником. Новація боргу у позикове зобов'язання.

15. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову та моральну шкоду. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхніми працівниками. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування. Відшкодування шкоди, завданої незаконними діями правоохоронних органів. Зобов'язання із відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров'я або смертю потерпілого. Відшкодування шкоди, завданої через недоліки товарів, робіт та послуг. Правове регулювання інституту відшкодування моральної шкоди. Особливості суб'єктного складу. Підстави виникнення зобов'язань з відшкодування моральної шкоди. Спосіб та розмір відшкодування моральної шкоди. Звільнення від відповідальності за завдану моральну шкоду.

16. Характеристика спадкування.

Поняття та підстави спадкування. Порядок спадкування. Види спадкування. Склад спадщини. Права та обов'язки особи, які не входять до складу спадщини. Відкриття спадщини. Місце відкриття спадщини. Спадкоємці. Право на спадкування. Усунення від права на спадкування. Спадкування права на земельну ділянку. Спадкування частки у праві спільної сумісної власності. Право на одержання сум заробітної плати, пенсії, стипендії, аліментів, інших соціальних виплат, які належали спадкодавцеві. Спадкування права на

вклад у банку (фінансовій установі). Спадкування права на одержання страхових виплат (страхового відшкодування). Спадкування права на відшкодування збитків, моральної шкоди та сплату неустойки. Спадкування обов'язку відшкодувати майнову шкоду (збитки) та моральну шкоду, яка була завдана спадкодавцем. Обов'язок спадкоємців відшкодувати витрати на утримання, догляд, лікування та поховання спадкодавця. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом.

Кримінальне право

1. Загальна характеристика кримінального права як галузі права.

Поняття кримінального права як галузі права. Проблема визначення предмета кримінального права як галузі права. Суб'єкти, зміст, види і структура суспільних відносин, які є предметом кримінального права. Розмежування кримінально-правових відносин і кримінально-процесуальних та кримінально-виконавчих правовідносин. Механізм кримінально-правового регулювання. Метод кримінального права. Функції та завдання кримінального права. Кримінальне право України в системі національного права.

2. Принципи кримінального права.

Поняття принципу кримінального права. Система принципів кримінального права. Співвідношення загально-правових, міжгалузевих та галузевих принципів кримінального права. Зміст і зв'язки окремих принципів кримінального права (законність, особиста відповідальність, кримінальна відповідальність лише за наявності вини особи, рівність громадян перед законом (проблема фактичної і юридичної рівності), справедливість, індивідуалізація кримінальної відповідальності, гуманізм, економія кримінально-правової репресії тощо).

3. Джерела кримінального права. Належність Конституції України, рішень Конституційного Суду України, міжнародних договорів, окремих нормативно-правових актів, постанов Пленуму Верховного Суду України та окремих рішень Верховного суду до джерел кримінального права України. Структура чинного КК України. Види диспозицій і санкцій КК України.

4. Чинність кримінального закону України у просторі та часі.

Визначення місця вчинення кримінального правопорушення. Територіальний, національний, універсальний та реальний принципи чинності закону України про кримінальну відповідальність. Обмеження юрисдикції України щодо кримінальних правопорушень, вчинених на її території. Видача особи, яка обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, та особи, яка засуджена за вчинення кримінального правопорушення. Набрання і припинення чинності кримінальним законом. Визначення часу вчинення кримінального правопорушення і закону, який підлягає застосуванню. Зворотна сила кримінального закону (ультраактивність і ретроактивність кримінального закону). Підстави визначення більш м'якого кримінального закону.

5. Кримінальне правопорушення і його склад.

Визначення поняття кримінального правопорушення. Ознаки кримінального правопорушення.

Класифікація кримінальних правопорушень. Види кримінальних правопорушень залежно від ступеня тяжкості згідно з КК України. Кримінально-правове значення класифікації кримінальних правопорушень залежно від ступеня тяжкості.

Поняття складу кримінального правопорушення. Теоретичне і практичне значення складу кримінального правопорушення. Основні види складів кримінальних правопорушень та їх кримінально-правова характеристика.

Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень: процес і результат.

Загальний механізм кваліфікації кримінальних правопорушень. Основні форми закріплення кваліфікації кримінальних правопорушень у процесуальних документах

(виклад фактичних обставин, формула кваліфікації кримінального правопорушення, юридичне формулювання обвинувачення, обґрунтування кваліфікації).

6. Поняття об'єкта та об'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Кримінально-правове значення об'єкта кримінального правопорушення. Види об'єктів кримінальних правопорушень. Критерії класифікації об'єктів кримінальних правопорушень. Класифікація об'єктів кримінальних правопорушень «по вертикалі». Класифікація безпосередніх об'єктів кримінальних правопорушень «по горизонталі». Факультативні ознаки, що характеризують об'єкт кримінального правопорушення. Поняття та кримінально-правове значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Обов'язкові та факультативні ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Поняття діяння як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Діяння, дія, поведінка. Неусвідомлена поведінка особи та дії особи за відсутності її волі. Поняття та види дій у кримінальному праві України. Поняття бездіяльності у кримінальному праві України. Підстави кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність. Особливості діяння у триваючих, продовжуваних та складних (складених) кримінальних правопорушеннях. Поняття та кримінально-правове значення способу, часу, місця, обстановки, знарядь та засобів учинення кримінального правопорушення як факультативних ознак об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суспільно небезпечні наслідки.

7. Поняття суб'єкта та суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.

«Суб'єкт кримінального правопорушення» і «особа, яка вчинила кримінальне правопорушення», «особа винного», «особистість злочинця», «виконавець кримінального правопорушення» тощо. Види суб'єктів кримінальних правопорушень. Ознаки загального суб'єкта кримінального правопорушення. Фізична особа як суб'єкт кримінального правопорушення. Проблема кримінальної відповідальності юридичних осіб у науці кримінального права. Вік суб'єкта кримінального правопорушення в Україні та інших країнах. Підстави зниження віку кримінальної відповідальності за окремі види кримінальних правопорушень. Поняття та кримінально-правове значення осудності як ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Поняття неосудності згідно з КК України. Характеристика медичного та юридичного критеріїв неосудності. Правові наслідки визнання особи неосудною. Обмежена осудність згідно з КК України та її кримінально-правове значення. Особливості кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння. Поняття спеціального суб'єкта кримінального правопорушення згідно з КК України. Види спеціальних суб'єктів кримінальних правопорушень. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень зі спеціальним суб'єктом. Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Складність пізнання змісту суб'єктивної сторони конкретного кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Принцип кримінальної відповідальності лише за наявності вини. Поняття вини, передбачене КК України. Альтернативні визначення поняття вини. Сутність, зміст і ступінь вини. Підстави (критерії) поділу вини на форми та види. Кримінально-правове значення поділу вини на форми й види. Умисел як форма вини. Види умислу, передбачені КК України. Особливості змісту інтелектуального та вольового моментів прямого та непрямого умислу в кримінальних правопорушеннях із матеріальним та формальним складом. Класифікація видів умислу за іншими критеріями: заздалегідь обдуманний умисел та умисел, що виникає раптово, визначений та невизначений умисел. Необережність як форма вини. Види необережності згідно з КК України. Поняття кримінально протиправної самовпевненості. Відмінність кримінально протиправної самовпевненості від непрямого умислу. Поняття кримінально протиправної недбалості. Відмінність кримінально протиправної недбалості від казусу (випадку). Змішана (складна) форма вини. Основні

прояви змішаної (складної) форми вини в юридичних складах окремих кримінальних правопорушень. Кримінально-правове значення змішаної (складної) форми вини. Помилка у кримінальному праві. Види помилок.

8. Поняття та форми співучасті у кримінальному правопорушенні. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті у кримінальному правопорушенні. Види співучасників кримінального правопорушення, передбачені КК України. Кримінально-правова характеристика окремих співучасників - виконавця (співвиконавця), організатора, підбурювача, пособника.

Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою, вчинення кримінального правопорушення злочинною організацією. Відповідальність організатора і учасників організованої злочинної групи і злочинної організації. Кваліфікація дій співучасників у разі вчинення кримінального правопорушення зі спеціальним суб'єктом. Відповідальність співучасників при вчиненні незакінченого кримінального правопорушення (безнаслідкова співучасть, невдале підбурювання або пособництво). Експес виконавця (співвиконавця). Кримінально-правова оцінка дій співучасника в разі наявності в його діях ознак декількох видів співучасників. Особливості добровільної відмови співучасників від кримінального правопорушення, що вчинюється у співучасті.

9. Поняття, юридична природа та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Класифікація обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, у науці кримінального права і КК України.

Необхідна оборона: поняття, підстави, ознаки та умови правомірності. Поняття та кримінально-правова оцінка перевищення меж необхідної оборони. Суб'єктивна оцінка співрозмірності заподіяної шкоди при необхідній обороні.

Уявна оборона: поняття, юридична природа та основні різновиди. Кримінальна відповідальність особи, що перебувала у стані уявної оборони.

Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: поняття, підстави, ознаки та умови правомірності. Відповідальність за перевищення заходів, необхідних для затримання правопорушника.

Крайня необхідність: поняття, підстави, ознаки та умови правомірності. Складності виявлення критеріїв для порівняння небезпеки, яка загрожує, і розміру заподіяної шкоди. Відповідальність за перевищення меж крайньої необхідності. Відмінність між необхідною обороною, уявною обороною, крайньою необхідністю та затриманням особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

10. Поняття стадії кримінального правопорушення. Види стадій кримінального правопорушення.

Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінальних правопорушень із матеріальним, формальним та усіченим складом.

Поняття готування до вчинення кримінального правопорушення. Зміст окремих видів підготовчих дій. Поняття замаху на кримінальне правопорушення. Види та кримінально-правове значення замаху на кримінальне правопорушення. Відмінність замаху на кримінальне правопорушення від готування до кримінального правопорушення та від закінченого кримінального правопорушення. Підстави кримінальної відповідальності за незакінчений кримінальний правопорушення. Загальні правила кваліфікації готування до кримінального правопорушення та замаху на кримінальне правопорушення. Особливості покарання за незакінчене кримінальне правопорушення.

Поняття добровільної відмови від кримінального правопорушення. Кримінально-правові наслідки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця. Стадії, на яких можлива добровільна відмова.

11. Поняття та юридична природа множинності кримінальних правопорушень. Одиночний кримінальний правопорушення як складовий елемент множинності кримінальних правопорушень. Триваючі, продовжувані і складені

кримінальні правопорушення.

Поняття повторності кримінальних правопорушень. Види повторності кримінальних правопорушень. Кримінально-правове значення повторності кримінальних правопорушень. Поняття сукупності кримінальних правопорушень. Види сукупності кримінальних правопорушень. Кримінально-правове значення сукупності кримінальних правопорушень.

Поняття рецидиву кримінальних правопорушень. Види рецидиву кримінальних правопорушень. Кримінально-правове значення рецидиву кримінальних правопорушень та окремих його видів.

12. Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. Звільнення від кримінальної відповідальності на підставі закону України про амністію.

13. Поняття покарання у КК України.

Ознаки покарання. Мета (цілі) покарання, закріплена КК України. Поняття кари, виправлення засуджених, загальної та спеціальної превенції як цілей покарання. Кара і відновлення соціальної справедливості. Виправлення і перевиховання. Поняття системи покарань у кримінальному праві. Ознаки системи покарань. Класифікація покарань. Покарання: основні, додаткові й такі, які можуть застосовуватись і як основні, і як додаткові. Теоретичне і практичне значення системи покарань.

Кримінально-правова характеристика окремих видів покарань, передбачених КК України: 1) штрафу, 2) позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу, 3) позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, 4) громадських робіт, 5) виправних робіт, 6) службових обмежень для військовослужбовців, 7) конфіскації майна, 8) арешту, 9) обмеження волі, 10) тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, 11) позбавлення волі на певний строк, 12) довічного позбавлення волі.

Принципи призначення покарання. Справедливість покарання. Загальні засади призначення покарання. Призначення покарання у межах, встановлених санкцією статті (частини статті) Особливої частини КК України. Положення Загальної частини КК України, які враховуються при призначенні покарання. Врахування при призначенні покарання ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особи винного та обставин, що пом'якшують чи обтяжують покарання.

Загальна характеристика переліку обставин, що пом'якшують покарання. Характеристика переліку обставин, що обтяжують покарання. Окремі обставини, що пом'якшують чи обтяжують покарання. Особливості врахування обставин, що пом'якшують чи обтяжують покарання при призначенні покарання.

Призначення покарання за незакінчений кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинений у співучасті. Особливості врахування при призначенні покарання положень ст. 68 КК України.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Підстави і види пом'якшення покарання, передбаченого ст. 69 КК України. Інші випадки пом'якшення покарання при його призначенні, що передбачені КК України.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Межі остаточного покарання, що призначається за сукупністю кримінальних правопорушень. Порядок призначення остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, за які особа засуджується одним або кількома вирокami.

Призначення покарання за сукупністю вироків. Порядок призначення остаточного

покарання за сукупністю вироків. Межі остаточного покарання, що призначається за сукупністю вироків. Особливості призначення покарання особі, яка засуджується за сукупністю кримінальних правопорушень та за сукупністю вироків одночасно.

Правила складання та поглинення покарань та зарахування строків перебування особи під вартою. Особливості складання та поглинення окремих видів основних покарань. Призначення додаткових покарань різних видів. Обчислення строків покарань.

14. Поняття звільнення від покарання та його відбування.

Відмінність звільнення від покарання та його відбування від звільнення від кримінальної відповідальності.

Звільнення від покарання особи у зв'язку із закінченням строків давності. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Інші види звільнення від покарання і його відбування, передбачені КК України.

Особливості звільнення від покарання та його відбування на підставі закону України про амністію або акта про помилування.

Поняття судимості. Кримінально-правові та загально-правові наслідки судимості.

Погашення судимості. Загальні умови та строки погашення судимості. Переривання строку погашення судимості.

Зняття судимості. Підстави і порядок зняття судимості, передбачені КК України.

15. Інші заходи кримінально-правового впливу.

Мета (цілі) примусових заходів медичного характеру. Відмежування примусових заходів медичного характеру від кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового впливу.

Підстави застосування примусових заходів медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Поняття спеціальної конфіскації та випадки її застосування.

Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб. Штраф. Конфіскація майна. Ліквідація. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень.

Види заходів кримінально-правового впливу, що можуть бути застосовані до неповнолітніх осіб.

Примусові заходи виховного характеру, що застосовуються до особи, яка до досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, вчинила суспільно небезпечне діяння.

16. Поняття Особливої частини кримінального права.

Структура Особливої частини кримінального права. Критерії систематизації норм Особливої частини кримінального права. Заборонні, роз'яснювальні і заохочувальні правові норми в Особливій частині КК України. Бланкетні диспозиції правових норм Особливої частини кримінального права України. Тлумачення норм Особливої частини кримінального права України.

17. Злочини проти життя і здоров'я: їх загальна характеристика і види.

Поняття вбивства та його види. Ознаки вбивства. Умисне вбивство без обтяжуючих і пом'якшуючих обставин (просте вбивство). Умисне вбивство при обтяжуючих обставинах. Умисні вбивства при пом'якшуючих обставинах: умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання, умисне вбивство при перевищенні меж необхідної

оборони або при перевищенні заходів, необхідних для затримання злочинця. Вбивство через необережність.

Злочини проти здоров'я: їх загальна характеристика і види. Поняття і види тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень. Умисне тяжке тілесне ушкодження. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Умисне легке тілесне ушкодження, його види. Побої і мордування. Каткування. Домашнє насильство. Залишення в небезпеці. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

18. Загальна характеристика та види злочинів проти статевої свободи та недоторканості особи.

Статева свобода і статева недоторканість як об'єкти кримінально-правової охорони. Юридичний склад звалтування та його ознаки. Сексуальне насильство. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Розбещення неповнолітніх. Спеціальний суб'єкт у злочинах, передбачених ч. ч. 2, ст. ст. 155, 156 КК України.

19. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.

Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Порушення таємниці голосування. Порушення недоторканості житла. Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Грубе порушення законодавства про працю. Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Порушення авторського права і суміжних прав. Порушення права на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію. Порушення недоторканості приватного життя.

20. Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти власності.

Чуже майно як предмет злочинів проти власності. Корисливі кримінальні правопорушення проти власності. Юридичний склад крадіжки. Характеристика кваліфікуючих ознак крадіжки. Грабіж: поняття і види. Розбій: особливості об'єкта і ознак об'єктивної сторони. Вимагання. Відмежування розбою від вимагання. Шахрайство: способи вчинення і відмежування від схожих злочинів. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Некорисливі злочини проти власності. Умисне знищення або пошкодження майна. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво.

21. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти громадської безпеки та громадського порядку.

Створення злочинної організації. Бандитизм. Ознаки банди. Терористичний акт та інші злочини терористичного характеру. Мета при вчиненні злочину, передбаченого ст. 258 КК України. Створення терористичної групи чи терористичної організації. Сприяння вчиненню терористичного акту. Фінансування тероризму (ст. 258⁵ КК України). Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки (ст. 270 КК України). Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти громадянського порядку та моральності. Масові заворушення. Відмінність між масовими заворушеннями і груповим порушенням громадського порядку. Хуліганство. Особлива зухвалість і винятковий цинізм у хуліганстві. Знаряддя хуліганства як ознака злочину, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність (ст. 304 КК України).

22. Поняття, загальна характеристика і види злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Службова особа, як суб'єкт злочинів, передбачених розділом XVII КК України.

Зловживання владою або службовим становищем. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Кваліфікація дій особи при перевищенні влади або службових повноважень, поєднаних із вчиненням інших злочинів. Істотна шкода у злочинах, передбачених статтями 364, 365, 367 КК України. Тяжкі наслідки у злочинах, передбачених статтями 364-367 КК України. Службова недбалість. Службове підроблення. Поняття офіційного документу (примітка ст. 358 КК України). Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Поняття неправомірної вигоди (примітка ст. 364¹ КК України). Відмежування злочину, передбаченого ст. 368 КК, від підкупу працівника підприємства, установи чи організації (ст. 354 КК України). Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 368³ КК України). Зловживання впливом.

Адміністративне процесуальне право

1. Поняття адміністративного процесу.

Адміністративний процес в широкому та вузькому значенні. Адміністративно-юрисдикційний процес. Вирішення адміністративних спорів. Застосування заходів адміністративного примусу. Адміністративно-процедурна діяльність як складова адміністративного процесу. Система адміністративно-процедурних проваджень.

2. Характеристика адміністративно-процесуального права.

Поняття адміністративно-процесуального права. Предмет регулювання адміністративно-процесуального права. Адміністративно-процесуальне право як галузь процесуального права України. Адміністративно-процесуальні норми. Адміністративно-процесуальні відносини. Суб'єкти адміністративно-процесуальних відносин. Особливості виникнення процесуальних адміністративно-правових відносин. Вторинний характер адміністративно-процесуальних відносин. Структура адміністративно-процесуальних відносин. Виникнення і розвиток адміністративно-процесуальних відносин. Розмежування адміністративно-процесуальних відносин по колу суб'єктів (в них залишаються всі раніше існуючі в матеріальних правовідносинах суб'єкти, і ще додатково носіями процесуальних прав і обов'язків виступають також інші суб'єкти, які не брали участі в матеріальних правовідносинах).

3. Загальні принципи адміністративного процесу.

Критерії систематизації принципів адміністративного процесу. Принцип верховенства права як загальний принцип для всієї адміністративно-процесуальної діяльності. Принцип прозорості (гласності) адміністративного процесу. Принцип законності. Принципи адміністративно-процедурної діяльності. Принцип науковості адміністративно-процедурної діяльності. принцип узгодження положень проекту акту. Принципи адміністративно-юрисдикційного процесу. Принципи окремих видів провадження. Принцип науковості адміністративно-процедурної діяльності. Принцип публічності провадження при вирішенні спорів. Принцип об'єктивної істини при розгляді справи. Рівність учасників процесу перед законом. Принцип права на захисника і правову допомогу. Провадження адміністративно-юрисдикційного процесу національною мовою. Принцип самостійності й незалежності у прийнятті рішення. Принципи окремих видів проваджень.

4. Запровадження адміністративної юстиції в Україні.

Етапи становлення адміністративної юстиції. Роль законодавства України про судоустрій у запровадженні адміністративної юстиції в Україні. Адміністративна юстиція у Сполучених Штатах Америки. Адміністративна юстиція в ФРН. Адміністративна юстиція в Франції.

5. Система адміністративних судів в Україні.

Місцеві адміністративні суди в Україні. Повноваження місцевого адміністративного суду. Повноваження судді місцевого адміністративного суду. Повноваження голови місцевого адміністративного суду. Апеляційні адміністративні суди в Україні. Компетенція апеляційного адміністративного суду. Суддя та керівництво апеляційного адміністративного суду. Касаційний адміністративний суд в складі Верховного суду.

6. Адміністративний суд. Адміністративне судочинство.

Компетенція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ. Предметна підсудність адміністративних справ. Місцеві загальні суди як адміністративні суди, та підсудність їм адміністративних справ. Підсудність адміністративних справ, у яких однією зі сторін є орган чи посадова особа місцевого самоврядування. Підсудність адміністративних справ з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності. Окружні адміністративні суди та підсудність їм адміністративних справ. Підсудність справ Касаційному адміністративному суду, як суду першої та апеляційної інстанції. Територіальна підсудність адміністративних справ. Інстанційна підсудність адміністративних справ. Підсудність кількох пов'язаних між собою вимог. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого.

7. Процесуальні строки в адміністративному судочинстві. Судові витрати

Строк звернення до адміністративного суду. Наслідки пропущення строків звернення до адміністративного суду. Обчислення процесуального строку. Судові витрати в адміністративному судочинстві. Види судових витрат. Зменшення розміру судових витрат або звільнення від їх оплати, відстрочення та розстрочення судових витрат. Витрати на правову допомогу. Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів та проведенням судових експертиз. Розподіл витрат у разі відмови позивача від адміністративного позову.

8. Розгляд адміністративної справи та відводи.

Склад суду. Здійснення адміністративного судочинства суддею одноособово. Здійснення адміністративного судочинства колегією суддів. Порядок вирішення питань колегією суддів. Незмінність складу суду. Підстави для відводу, самовідводу судді. Підстави для відводу (самовідводу) секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача.

9. Учасники адміністративного процесу.

Учасники адміністративного процесу, заінтересовані в результатах розгляду. Учасники адміністративного процесу, не заінтересовані в результатах розгляду. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у справі. Сторони, їх права та обов'язки. Треті особи. Участь у справі органів і осіб, яким законом дано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Довіреність та її форма. Судовий розпорядник, секретар судового засідання, свідок, експерт та перекладач. Права та обов'язки третіх осіб.

10. Звернення до адміністративного суду та відкриття провадження.

Загальне поняття позову, заяви. Форма позовної заяви. Ухвала суду про залишення позовної заяви без розгляду. Підготовче провадження в адміністративній справі. Права та обов'язки судді в процесі підготовчого провадження. Судове доручення та надання допомоги іноземними судами. Забезпечення адміністративного позову. Судовий розгляд справи. Права та обов'язки головуєчого в судовому засіданні. Дослідження доказів у справі. Судові дебати. Види ухвал адміністративного суду, які приймаються судом першої інстанції. Судове рішення.

11. Апеляційне провадження.

Право апеляційного оскарження. Суд апеляційної інстанції. Вимоги до апеляційної скарги. Дії суду першої інстанції після одержання апеляційної скарги. Прийняття апеляційної скарги та підготовка до її розгляду. Заперечення на апеляційну скаргу. Межі перегляду апеляційної скарги. Апеляційний розгляд справи в судовому засіданні.

Апеляційний розгляд справи у порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Судові рішення суду апеляційної інстанції.

12. Касаційне провадження.

Касаційний розгляд справи у судовому засіданні. Касаційний розгляд справи у порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами. Провадження за нововиявленими та виключними обставинами.

13. Особливості провадження у певних категоріях справ.

Особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій і бездіяльності органів влади. Особливості провадження у справах щодо виборчого процесу та інших, пов'язаних з ним справ. Особливості провадження у справах пов'язаних з правом на мирні зібрання. Особливості провадження у справах за зверненнями окремих органів виконавчої влади (ДФС, СБУ тощо). Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності державної виконавчої служби. Особливості провадження у справах за зверненнями Служби безпеки України щодо накладення арешту на активи, що пов'язані з фінансуванням тероризму та стосуються фінансових операцій, зупинених відповідно до рішення, прийнятого на підставі резолюцій Ради Безпеки ООН, зняття арешту з таких активів та надання доступу до них.

14. Характеристика адміністративних актів.

Поняття та класифікація адміністративних актів. Внутрішньосистемні організаційні акти звернені до підлеглих за службою апаратів та державних службовців. Зовнішньосистемні акти спрямовані за межі апарату органів виконавчої влади, адресовані громадянам, іншим фізичним або юридичним особам, які не знаходяться в підлеглих органів, що їх видали. Нормативні акти. Акти індивідуального призначення. Підготовка адміністративно-правового акта. Адміністративний нормотворчий процес. Стадії адміністративно-нормотворчого процесу (підготовка адміністративно-правового акта; прийняття адміністративно-правового акта; введення в дію адміністративно-правового акта). Вимоги нормотворчої техніки. Структура адміністративно-правового нормативного акта. Прийняття адміністративно-правового акта. Введення в дію адміністративно-правового акта.

Цивільне процесуальне право

1. Загальна характеристика цивільного процесуального права як галузі права.

Поняття цивільного процесуального права як галузі права. Предмет цивільного процесуального права. Функції цивільного процесуального права. Метод цивільного процесуального права. Система цивільного процесуального права. Джерела цивільного процесуального права. Цивільне процесуальне право в системі права України. Взаємозв'язок цивільного процесуального права з іншими галузями права. Дія норм цивільного процесуального права. Поняття цивільного судочинства (цивільного процесу). Стадії цивільного судочинства. Види цивільного судочинства.

2. Принципи в цивільному судочинстві.

Поняття принципів цивільного судочинства та їх значення. Класифікація принципів цивільного судочинства. Конституційні принципи цивільного судочинства. Верховенство права. Гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами. Розумні строки розгляду справи судом. Забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках - на касаційне оскарження судового рішення. Обов'язковість судового рішення. Принципи, закріплені законодавством про судочинство. Принцип диспозитивності цивільного процесу. Принцип неможливості процесуального сумісництва. Принцип досудового врегулювання спору. Принцип неприпустимості зловживання

процесуальними правами. Принцип відшкодування судових витрат сторони, на користь якої ухвалене судове рішення.

3. Цивільні процесуальні правовідносини.

Поняття цивільних процесуальних правовідносин. Ознаки цивільних процесуальних правовідносин. Передумови виникнення цивільних процесуальних правовідносин. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин. Цивільна процесуальна правосуб'єктність. Цивільна процесуальна дієздатність фізичних осіб. Суд – як обов'язковий суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин. Учасники цивільної справи. Інші учасники судового процесу: служба судових розпорядників; секретар судового засідання; експерт; експерт з питань права; перекладач як учасник цивільного процесу; спеціаліст як учасник цивільного процесу. Статус свідка в цивільному процесі. Зміст та об'єкт цивільних процесуальних правовідносин.

4. Цивільна юрисдикція.

Поняття та види цивільної юрисдикції. Цивільна юрисдикція суду. Територіальна юрисдикція (підсудність). Передача справи з одного суду до іншого. Недопустимість спорів між судами про підсудність.

5. Учасники судового процесу.

Поняття та порядок визначення складу суду. Підстави для відводу (самовідводу) судді. Недопустимість повторної участі судді в розгляді справи. Підстави для відводу секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача. Порядок вирішення заявленого відводу та самовідводу. Наслідки відводу суду (судді). Поняття сторін в цивільному процесі. Процесуальні права та обов'язки сторін цивільного процесу. Особливості участі в цивільному судочинстві малолітньої чи неповнолітньої особи. Поняття, підстави та види процесуальної співучасті. Поняття належної та неналежної сторони в цивільному процесі. Заміна неналежного відповідача. Поняття та умови процесуального правонаступництва. Відмінність процесуального правонаступництва від заміни неналежного відповідача. Поняття та види третіх осіб. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору. Відмінність третіх осіб від співучасників. Поняття, значення та особливості представництва в цивільному процесі. Види процесуального представництва. Законне представництво. Добровільне представництво. Особи, які можуть бути представниками. Документи, що підтверджують повноваження представників. Повноваження представника в суді.

6. Докази у цивільному процесі.

Поняття, значення та види доказів у цивільному процесі. Доказування та подання доказів. Засоби доказування. Звільнення від доказування. Належність, допустимість, достовірність та достатність доказів. Порядок подання доказів до суду. Забезпечення доказів. Дослідження доказів у судовому засіданні. Оцінка доказів.

7. Процесуальні строки у цивільному судочинстві.

Поняття, значення і класифікація процесуальних строків. Цивільні процесуальні строки, встановлені законом. Цивільні процесуальні строки, встановлені судом. Розумність процесуальних строків, встановлених судом. Обчислення, зупинення, продовження і поновлення процесуальних строків. Правові наслідки пропущення процесуальних строків.

8. Судові повістки у цивільному процесі.

Судова повістка про виклик. Зміст судової повістки і оголошення про виклик у суд. Судова повістка-повідомлення. Порядок вручення судових повісток. Розшук відповідача. Наслідки неявки особи в судове засідання.

9. Судові витрати у цивільному процесі.

Поняття, значення і види судових витрат. Поняття судового збору. Порядок сплати судового збору. Звільнення від сплати судового збору. Витрати, пов'язані з розглядом справи. Звільнення від сплати судових витрат, пов'язаних з розглядом справи. Попередне

визначення суми судових витрат. Забезпечення судових витрат. Розподіл судових витрат між сторонами.

10. Особливості наказного, позовного та окремого проваджень у цивільному процесі.

Поняття наказного провадження. Поняття судового наказу. Судовий збір за подання заяви про видачу судового наказу. Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ. Порядок розгляду справ про видачу судового наказу. Зміст судового наказу. Скасування судового наказу. Набрання судовим наказом законної сили та видача його стягувачеві. Право на позов. Поняття, елементи та види позову. Види заяв по суті справи. Поняття та зміст позовної заяви. Процесуальні засоби захисту інтересів відповідача. Процесуальний порядок пред'явлення позову. Залишення позовної заяви без руху, повернення заяви. Об'єднання та роз'єднання позовів. Відмова у відкритті провадження у справі. Порядок відкриття провадження у справі. Зміни в позовному спорі. Забезпечення позову. Зустрічне забезпечення. Поняття та значення підготовчого провадження як самостійної стадії цивільного процесу. Процесуальні межі стадії підготовчого провадження. Підготовче засідання. Діяльність суду в стадії підготовчого провадження. Діяльність осіб, що беруть участь у цивільному процесі, в стадії підготовчого провадження. Врегулювання спору за участю судді. Поняття та сутність окремого провадження. Справи, що розглядаються в порядку окремого провадження. Порядок розгляду справ окремого провадження.

11. Поняття та зміст стадії розгляду справи по суті.

Участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції. Відкриття розгляду справи по суті. З'ясування обставин справи та дослідження доказів. Відкладення судового розгляду справи. Перерва в судовому засіданні. Судові дебати. Ухвалення та проголошення рішення суду. Ускладнення в цивільному процесі: проблеми, юридичні наслідки. Протокол судового засідання. Протокол про окрему процесуальну дію. Заочний розгляд справи. Розгляд справ у порядку спрощеного позовного провадження. Особливості позовного провадження у справах про визнання необгрунтованими активів та їх витребування.

12. Судові рішення у цивільному процесі та їх виконання.

Поняття та вимоги до судових рішень. Форми судових рішень у цивільних справах. Види судових рішень. Питання, які вирішує суд під час ухвалення рішення суду. Порядок ухвалення та проголошення рішення суду. Роз'яснення судового рішення. Зміст рішення суду. Внесення виправлень у судові рішення. Порядок вручення судового рішення. Набрання законної сили рішенням суду. Окрема ухвала суду. Негайне виконання судових рішень. Звернення судових рішень до виконання. Відстрочення і розстрочення виконання. Зміна чи встановлення способу і порядку виконання. Зупинення виконання судового рішення. Поворот виконання рішення, постанови. Судовий контроль за виконанням судових рішень. Відновлення втраченого судового провадження. Право на звернення до суду із заявою про відновлення втраченого судового провадження. Розгляд заяви про відновлення втраченого судового провадження.

13. Апеляційне та касаційне провадження у цивільному процесі. Перегляд рішень.

Поняття та сутність апеляційного провадження. Суди апеляційної інстанції. Право апеляційного оскарження. Строк на апеляційне оскарження. Форма і зміст апеляційної скарги, порядок її подання. Відкриття апеляційного провадження. Приєднання до апеляційної скарги. Апеляційний розгляд. Повноваження суду апеляційної інстанції. Постанова суду апеляційної інстанції. Поняття та сутність касаційного провадження. Суд касаційної інстанції. Право касаційного оскарження. Строк на касаційне оскарження. Форма і зміст касаційної скарги, порядок її подання. Приєднання до касаційної скарги. Відкриття касаційного провадження. Касаційний розгляд. Повноваження суду касаційної інстанції. Постанова суду касаційної інстанції. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Розгляд заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

14. Рішення іноземних та третейських судів.

Визнання та виконання рішень іноземних судів. Судові доручення про надання правової допомоги. Визнання та звернення до виконання рішення іноземного суду, що підлягає примусовому виконанню. Визнання рішення іноземного суду, що не підлягає примусовому виконанню. Звернення суду України із судовим дорученням про надання правової допомоги до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави. Виконання в Україні судових доручень іноземних судів. Процесуальні права та обов'язки іноземних осіб. Підсудність судам України цивільних справ з іноземним елементом. Поняття і значення судових доручень. Судові доручення до іноземного суду про надання правової допомоги. Поняття третейського суду та третейського розгляду. Види третейських судів в Україні. Порядок утворення третейського суду. Оскарження рішення третейського суду. Виконання рішення третейського суду.

Кримінальне процесуальне право

1. Поняття, суть і завдання кримінального процесу.

Кримінальне процесуальне право, його місце в системі інших галузей права і наукових знань. Історичні форми кримінального процесу. Поняття стадії кримінального процесу. Система стадій кримінального процесу, їх загальна характеристика, завдання та особливості. Кримінально-процесуальні функції, їх види і значення. Поняття, структура і особливості кримінально-процесуальних правовідносин. Кримінально-процесуальна форма. Уніфікація і диференціація процесуальної форми, сучасні проблеми удосконалення кримінально-процесуальної форми. Гарантії у кримінальному судочинстві, їх характеристика. Кримінально-процесуальні акти, їх види і значення. Фіксування кримінального провадження. Кримінальне процесуальне право – самостійна галузь права. Джерела кримінального процесуального права України. Поняття кримінального процесуального закону та його значення. Поняття, структура і види кримінальних процесуальних норм. Чинність кримінального процесуального закону у просторі, часі і щодо осіб. Умови застосування кримінального процесуального закону за аналогією.

2. Основні засади кримінального провадження.

Поняття та значення засад кримінального провадження. Класифікація засад кримінального провадження. Суть та значення окремих засад кримінального процесу: верховенство права; законність; рівність перед законом і судом; повага до людської гідності; забезпечення права на свободу та особисту недоторканність; недоторканність житла чи іншого володіння особи; таємниця спілкування; невтручання у приватне життя; недоторканність права власності; презумпція невинуватості; свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї; заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення; забезпечення права на захист; доступ до правосуддя; змагальність; безпосередність дослідження показань, речей і документів; забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності; публічність; диспозитивність; гласність і відкритість судового розгляду; розумність строків; мова, якою здійснюється кримінальне судочинство.

3. Учасники кримінального процесу.

Поняття учасників кримінального процесу, їх місце і роль у кримінальному судочинстві. Класифікація учасників у теорії кримінального процесу. Суд, суддя в кримінальному процесі. Функції та повноваження суду (судді). Слідчий суддя в досудовому провадженні. Прокурор у кримінальному процесі та його процесуальне становище у різних стадіях кримінального провадження. Органи досудового розслідування (слідства та дізнання) та їх компетенція. Керівник органу досудового розслідування. Процесуальне становище слідчого органу досудового розслідування в кримінальному провадженні. Процесуальна самостійність і незалежність слідчого. Підозрюваний та обвинувачений, їх права та обов'язки. Потерпілий як учасник кримінального процесу. Захисник і його

процесуальне становище. Залучення захисника до кримінального провадження. Представники та законні представники потерпілого, їх права та обов'язки. Експерт і спеціаліст у кримінальному провадженні, відмінність в їхньому процесуальному становищі. Свідок, його права та обов'язки. Особи, які не можуть бути допитані як свідки. Процесуальне становище перекладача в кримінальному провадженні. Цивільний позивач та відповідач, їх представники. Секретар судового засідання та судовий розпорядник. Обставини, що виключають можливість участі в кримінальному провадженні. Відводи, самовідводи і порядок їх вирішення. Державний захист працівників суду і правоохоронних органів. Забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні.

4. Доказування у кримінальному процесі.

Поняття, сутність і значення кримінально-процесуального доказування. Елементи кримінально-процесуального доказування. Предмет, межі та суб'єкти доказування у кримінальному провадженні. Особливості доказування в окремих стадіях кримінального провадження. Поняття доказів, та їх класифікація. Поняття джерел доказів та їх види. Належність, достовірність і допустимість доказів. Умови визнання доказів недопустимими. Достатність доказів для прийняття рішення у кримінальному провадженні. Моральні засади доказування. Показання осіб. Речові докази, строки і порядок їх зберігання. Документи, як джерела доказів. Вирішення питання про речові докази і документи. Висновок експерта і його доказове значення.

5. Процесуальні строки та їх правова природа.

Поняття, значення, види і правила обчислення процесуальних строків. Обов'язковість додержання процесуальних строків. Порушення процесуальних строків і їх наслідки. Порядок продовження, зупинення і відновлення процесуальних строків. Процесуальні витрати, їх поняття, види і значення. Визначення розміру та розподіл процесуальних витрат. Зменшення розміру процесуальних витрат. Звільнення від оплати, відстрочення та розстрочення процесуальних витрат. Витрати, що покладаються на державу. Рішення щодо процесуальних витрат.

6. Заходи забезпечення кримінального провадження.

Поняття заходів забезпечення кримінального провадження та їх види. Правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід. Накладення грошового стягнення. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Відсторонення від посади: порядок застосування та строки. Тимчасовий доступ до речей і документів. Тимчасове вилучення майна: підстави та процесуальний порядок проведення. Арешт майна. Поняття, підстави та мета застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу. Клопотання про застосування запобіжного заходу. Особисте зобов'язання. Особиста порука. Домашній арешт. Застава, визначення її розміру та порядок внесення. Застосування електронних засобів контролю. Тримання під вартою як запобіжний захід. Затримання з метою приводу. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Строки затримання. Застосування запобіжних заходів щодо неповнолітніх. Підстави і процесуальний порядок скасування чи зміни запобіжного заходу.

7. Характеристика досудового розслідування.

Поняття, значення і завдання стадії досудового розслідування. Етапи досудового розслідування. Дізнання і досудове слідство, як форми досудового розслідування. Поняття і значення загальних положень досудового розслідування. Підслідність та її види. Початок та місце провадження досудового розслідування. Строки дізнання і досудового слідства, порядок їх продовження. Розгляд клопотань під час досудового розслідування. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Взаємодія слідчого і оперативних підрозділів. Використання науково-технічних засобів при проведенні досудового розслідування. Розслідування кримінальних правопорушень слідчою групою. Складання кримінально-

процесуальних документів під час досудового розслідування. Здійснення прокурором нагляду за додержанням законів під час досудового розслідування у формі процесуального керівництва. Відомчий і судовий контроль за законністю в діяльності органів розслідування. Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій. Класифікація слідчих (розшукових) дій. Загальні процесуальні вимоги до проведення та оформлення слідчих (розшукових) дій. Допит та його процесуальне оформлення. Особливості виклику і допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Пред'явлення для впізнання та його види. Проведення допиту та пред'явлення для впізнання в режимі відеоконференції. Обшук та його види. Огляд і його види. Особливості проведення огляду трупа. Експуація трупа, підстави і процесуальний порядок її проведення. Слідчий експеримент. Освідування і його види. Порядок проведення і оформлення окремих видів освідування. Експертиза та підстави її проведення. Отримання зразків для проведення експертизи. Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, підстави проведення. Види негласних слідчих (розшукових) дій. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні та з іншою метою. Загальні положення про втручання у приватне спілкування.

Поняття, підстави та значення повідомлення про підозру. Етапи повідомлення про підозру. Складання повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Порядок повідомлення про підозру. Права підозрюваного та їх роз'яснення. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб. Поняття, підстави, умови та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування. Розшук підозрюваного. Підстави і процесуальний порядок відновлення досудового розслідування. Загальні положення закінчення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншої сторони. Обвинувальний акт та його значення. Додатки до обвинувального акту. клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та його зміст. Вручення копій обвинувального акту, клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та реєстру матеріалів досудового розслідування. Систематизація і технічне оформлення матеріалів кримінального провадження.

8. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування.

Поняття та значення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування. Право на оскарження. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, її повернення або відмова у відкритті провадження. Правові наслідки подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування. Ухвали слідчого судді, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування. Порядок оскарження ухвал слідчого судді. Оскарження слідчим рішення, дій чи бездіяльності прокурора. Рішення, дії чи бездіяльність прокурора, які можуть оскаржуватися слідчим. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора. Види рішень за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора.

9. Підсудність у кримінальному процесі.

Поняття і значення підсудності у кримінальному процесі. Види підсудності. Підстави та порядок передачі справ з одного суду до іншого. Єдина судова інформаційно-

телекомунікаційна система. Поняття, сутність і завдання підготовчого судового провадження. Порядок і строки підготовчого судового провадження. Питання, які з'ясовуються суддею при підготовчому судовому провадженні. Рішення, які приймаються за результатами підготовчого судового провадження. Закриття кримінального провадження. Підстави і процесуальний порядок повернення обвинувального акту, клопотань про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру прокурору або за підсудністю. Призначення судового розгляду. Дії судді, пов'язані з підготовкою до судового розгляду. Закінчення підготовчого судового провадження. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.

10. Стадія судового розгляду у кримінальному процесі.

Сутність і значення стадії судового розгляду. Загальні положення судового розгляду кримінальної справи. Безпосередність, усність, безперервність судового розгляду. Незмінність складу суду і рівність прав сторін у судовому розгляді. Учасники судового розгляду та наслідки їх неявки до суду. Підстави і порядок відкладення судового засідання, зупинення судового провадження. Розпорядок судового засідання. Заходи, які застосовуються до його порушників. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій під час судового розгляду. Проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції. Межі судового розгляду. Етапи судового розгляду, їх зміст. Суть, структура і завдання підготовчої частини судового засідання. Поняття і завдання судового розгляду. Порядок дослідження доказів в судовому засідання. Спрощений порядок судового розгляду. Порядок судових дебатів. Промови і репліки сторін. Останнє слово обвинуваченого. Процесуальний порядок постановлення судового рішення. Види судових рішень. Поняття і значення вироку. Види вироків та їх зміст. Питання, що вирішуються судом при постановленні вироку. Порядок винесення ухвал у судовому засіданні. Ухвалення судового рішення і окрема думка судді. Проголошення судового рішення. Роз'яснення судового рішення. Вручення копії судового рішення. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції. Спрощене судове провадження щодо кримінальних проступків. Провадження в суді присяжних.

11. Перегляд судових рішень у кримінальному процесі.

Види перегляду судових рішень у кримінальному процесі. Правова природа, сутність і завдання перевірки судових рішень в апеляційному порядку. Право на апеляційне оскарження. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Порядок і строки апеляційного оскарження. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження. Підготовка до апеляційного розгляду. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Процесуальний порядок апеляційного провадження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Підстави для скасування або зміни судового рішення. Рішення суду апеляційної інстанції. Суть і завдання касаційного провадження. Право на касаційне оскарження. Рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Порядок і строки касаційного оскарження. Касаційна скарга та її зміст. Відкриття касаційного провадження. Підготовка касаційного розгляду. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Процесуальний порядок касаційного розгляду. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Судові рішення суду касаційної інстанції. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Характеристика нововиявлених або виключних обставин. Особи, які мають право порушити питання про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Органи перегляду судових рішень, що набрали законної сили, та межі їх повноважень. Строки перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Види судових рішень

за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

12. Виконання судових рішень.

Поняття, значення та завдання стадії виконання судових рішень. Набрання судовим рішенням законної сили. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням. Порядок та строки звернення судового рішення до виконання. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків. Процесуальний порядок розгляду та вирішення питань, які виникають під час виконання вироку. Підстави для звільнення від відбування кримінального покарання. Умовно-дострокове звільнення від покарання і заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Застосування до засуджених примусового лікування та його припинення. Умови утримання осіб, засуджених до позбавлення волі. Розгляд судом клопотання про зняття судимості. Нагляд за дотриманням законів під час виконання судових рішень.

13. Міжнародне співробітництво у кримінальному судочинстві.

Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві. Обсяг та види міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Центральні органи України що забезпечують міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу. Виконання запиту в іноземній державі. Розгляд запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України. Виклик особи, яка перебуває за межами України. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео- або телефонної конференції. Розшук, арешт і конфіскація майна. Створення і діяльність спільних слідчих груп. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Порядок підготовки документів та направлення запитів про видачу особи (екстрадицію). Межі кримінальної відповідальності виданої особи. Центральні органи України щодо видачі особи (екстрадиції). Особливості затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України. Екстрадиційний арешт. Рішення за запитом про видачу особи (екстрадицію) та їх оскарження. Порядок і умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав. Порядок кримінального провадження, що перейняте від іншої держави. Порядок і умови передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб. Виконання вироку суду іноземної держави. Розгляд судом питання про приведення вироку суду іноземної держави у відповідність із законодавством України. Умови передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Визнання та виконання вироків міжнародних судових установ.

14. Особливі провадження у кримінальному процесі.

Види особливих проваджень у кримінальному процесі. Кримінальне провадження на підставі угод. Види угод, їх ініціювання та умови укладання. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх. Особливості проведення процесуальних дій та застосування заходів примусу щодо неповнолітніх підозрюваних, обвинувачених. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру. Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів

медичного характеру. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості досудового та судового кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних осіб. Проведення психіатричної експертизи. Обставини що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Місце проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв, консульських установ, суден України. Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.

Приклад тестового завдання

Який спосіб подолання законодавчих прогалин можливий у конституційному праві?

- а) лише аналогія закону
- б) лише аналогія права
- в) будь-який спосіб, крім застосування аналогії
- г) як аналогія закону, так і аналогія права

Приклад типового екзаменаційного білету для співбесіди (за потреби)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

- 1. Надайте характеристику поняттю і предмету галузі конституційного права.
- 2. Охарактеризуйте проходження державної служби і службову кар'єру.
- 3. Назвіть права та обов'язки особи, які не входять до складу спадщини.
- 4. Визначте місце вчинення кримінального правопорушення.
- 5. Назвіть критерії систематизації принципів адміністративного процесу.
- 6. Визначте вимоги, за якими може бути видано судовий наказ
- 7. Проаналізуйте стадії кримінального процесу.

Критерії оцінювання відповідей здобувачів освіти

Критерії оцінювання відповіді на тест на комплексному атестаційному екзамені для слухачів рівня вищої освіти – перший (бакалаврський) за спеціальністю 081 «Право» освітньо-професійною програмою «Право»

Тест складається зі 100 питань, кожна вірна відповідь зараховується як 1 бал.

Загальна кількість балів за відповідь студента визначається шляхом підсумовування балів за виконання окремих його частин (запитань).

Після цього здійснюється перерахування балів згідно з таблицею:

Рейтингова оцінка здобувача	Університетська шкала оцінок рівня здобутих компетентностей
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

Критерії оцінювання відповіді на екзаменаційний білет (у разі необхідності співбесіди) на комплексному атестаційному екзамені для слухачів рівня вищої освіти

– перший (бакалаврський) за спеціальністю 081 «Право» освітньо-професійною програмою «Право»

Оцінюються здатності студента:

- узагальнювати отримані знання для вирішення конкретних завдань, проблем;
- застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;
- аналізувати і оцінювати факти, події та робити обґрунтовані висновки;
- викладати матеріал логічно, послідовно, з дотриманням вимог стандартів.

У відповіді на теоретичне питання студент повинен продемонструвати знання теорії дисципліни та понятійно-категоріального апарату, термінології, понять і принципів предметної області дисципліни. Відповідь студент повинен викладати чітко, логічно, послідовно.

Ваговий бал завдання №1 – 14 балів

Ваговий бал завдання №2 – 14 балів

Ваговий бал завдання №5 – 14 балів

Ваговий бал завдання №6 – 14 балів

Ваговий бал завдання №7 – 14 балів

Повна, чітка, викладена в певній логічній послідовності відповідь на поставлене питання, що свідчить про глибоке розуміння суті питання, ознайомлення студента не лише з матеріалом лекцій, але й з підручником та додатковою літературою; висловлення студентом власної позиції щодо дискусійних проблем, якщо такі порушуються у питанні	14-13
Не зовсім повна або не достатньо чітка відповідь на поставлене питання, що свідчить про правильне розуміння суті питання, ознайомлення студента з матеріалом лекцій та підручника	12-11
Поверхнева відповідь, суттєві помилки у відповіді	10-9
Неправильна відповідь, що свідчить про незнання матеріалу, але намагання студента висловити власне розуміння суті поставленого питання	8
Немає відповіді по суті питання	0

Ваговий бал завдання №3 – 15 балів

Ваговий бал завдання №4 – 15 балів

Повна, чітка, викладена в певній логічній послідовності відповідь на поставлене питання, що свідчить про глибоке розуміння суті питання, ознайомлення студента не лише з матеріалом лекцій, але й з підручником та додатковою літературою; висловлення студентом власної позиції щодо дискусійних проблем, якщо такі порушуються у питанні	15-14
Не зовсім повна або не достатньо чітка відповідь на поставлене питання, що свідчить про правильне розуміння суті питання, ознайомлення студента з матеріалом лекцій та підручника	13-12
Поверхнева відповідь, суттєві помилки у відповіді	11-9
Неправильна відповідь, що свідчить про незнання матеріалу, але намагання студента висловити власне розуміння суті поставленого питання	8
Немає відповіді по суті питання	0

Відповідь студента оцінюється за 100-бальною шкалою. Загальна кількість балів за відповідь студента визначається шляхом підсумовування балів за виконання окремих його частин (запитань).

Після цього здійснюється перерахування балів згідно з таблицею:

Рейтингова оцінка здобувача	Університетська шкала оцінок рівня здобутих компетентностей
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

Рекомендована література підготовки до атестаційного екзамену:

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96- ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. С. 141.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356.
3. Кримінальний кодекс України : від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
4. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 6.07.2005 р. № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35– 36, № 37. Ст. 446.
5. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 р. 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-41, 42. ст.492.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.04.2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. ст.88.
7. *Конституційне право України : підручник* / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, В.П. Колісник та ін.; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с.
8. *Адміністративне право України. Повний курс : підручник* / В.Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В.Галуцька, О. Правоторової. Вид. 3-тє. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
9. *Цивільне право України : Навч. посіб. у 2 т.* / Ю. Ф. Іванов, О. В. Куриліна, М. В. Іванова – 2-ге вид. доповн. і переробл. Т. 1. К.: Алерта, 2019. 342 с.
10. *Цивільне право України : Навч. посіб. у 2 т.* / Ю. Ф. Іванов, О. В. Куриліна, М. В. Іванова – 2-ге вид. доповн. і переробл. Т. 2. К.: Алерта, 2019. 346 с.
11. *Кримінальне право України. Загальна частина : підручник* / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін, Ю.В. Баулін та ін.; за редакцією В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. - Харків : Право, 2020, 581 с.
12. *Кримінальне право України. Особлива частина : підручник* / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін, А.О. Байда [та 26 інших] ; за редакцією В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. - Харків : Право, 2020, 765 с.
13. Бурбик М.М. *Адміністративний процес України (у схемах) [Текст]: навч. посіб.* / М.М. Бурбика, М.В. Колеснікова, А.В. Солонар. Суми: СумДУ, 2019. 108 с.
14. *Цивільне процесуальне право України : підручник* / В.М. Коссака, Р.Я. Лемик, Ю.В. Навроцька, С.В. Сенік ; за загальною редакцією В.М. Коссака. Харків : Право, 2020. 749 с.

15. Кримінальний процес України : Навчальний посібник / В. Л. Ортинський, О. М. Гумін, В. С. Канцір, М. В. Гузела, С. О. Сорока, М. М. Коваль, Н. Д. Слотвінська. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 444 с